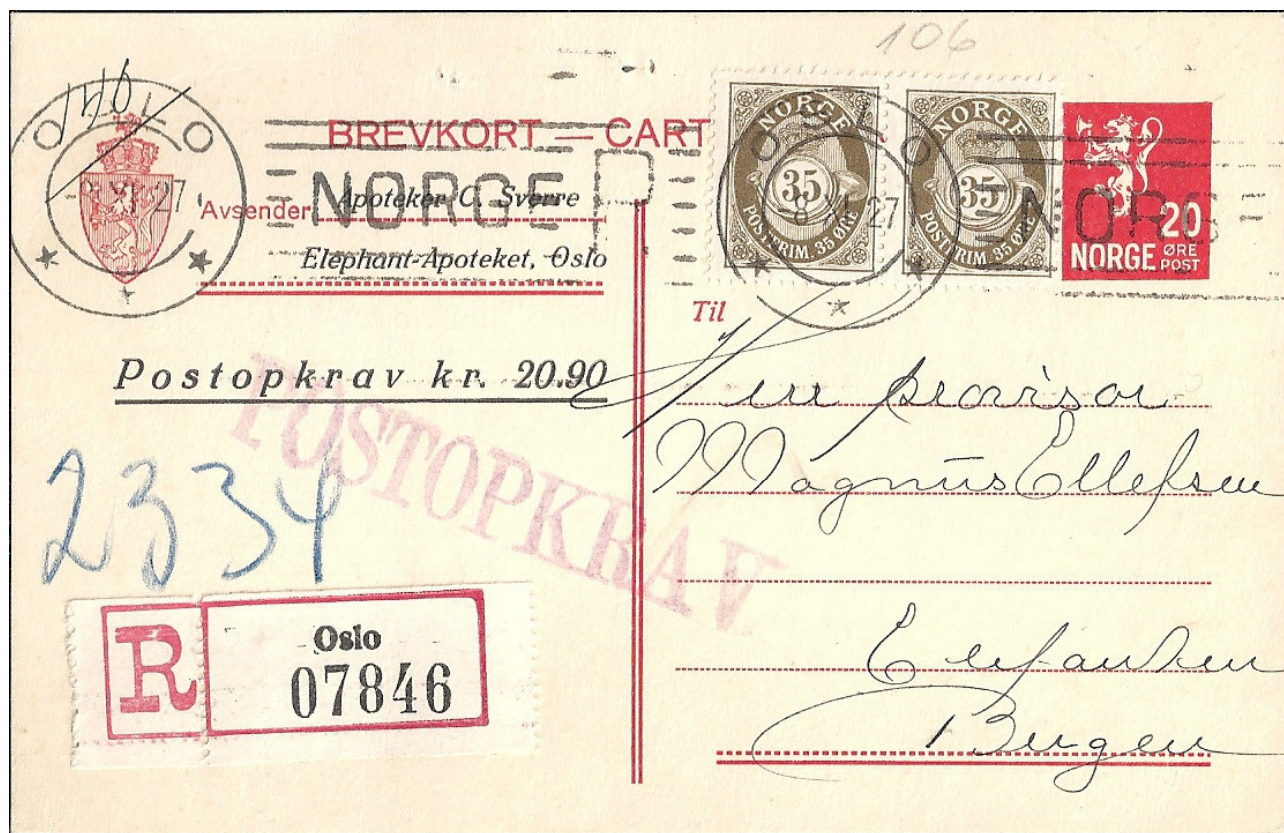

OPPKRAVSKORT

av
Tore Haga

Samlere liker gjerne å vise frem ting de selv synes er veldig dekorative - så også under-
tegnede. Og for meg er dette ren øyenslyst.

Klarligvis er det også posthistorie involvert her. Før nettbankens tid - endog før postgiro
gjorde sitt inntog - var det ikke helt uvanlig å kreve inn kontingent og andre mer eller mindre
frivillige bidrag på denne måten. I dette tilfellet dreide det seg om et beløp på kr 20,- til Det
Farmaceutiske Understøttelsesselskap. De resterende 90 øre må tilskrives kostnadene ved å sende
dette kortet, som bidragsyteren underforstått ventes å dekke.

Hvilke avgifter som slik fikk sin avgjørelse, har jeg lest meg til i brødrene Aunes glimrende
bok om portotakster og gebyrer. Det er naturligvis først og fremst porto for brevkortet, som i 1927
(og relativt lenge deretter) var på 15 øre for rikssending. Heldigvis brukte avsender et 20 øres kort -
det overskytende kunne jo brukes i den videre avgiftsberegning - ellers ville jeg nok ha hatt et langt
mindre dekorativt kort å vise frem. Oppkravsgebyret var nå 20 øre. Dessuten var det et krav at
sendingen måtte rekommanderes; også dette kostet 20 øre. Så skulle pengene formidles til Det
Farmaceutiske Understøttelsesselskap, og det måtte skje ved postanvisning, porto 35 øre for beløp
inntil 100 kroner. Sum 90 øre.

Så hvorfor er da mine øvrige to kort fra hhv. 1903 (kr. 2,20 for årsabonnement på Vester-
aalens Avis) og 1905 (kr 5,- for ditto på Farmand) utstyrt med bare et 10 øres frimerke i tillegg til
brevkortets pålydende 5 øre? Jo, forteller brødrene Aune, det var på den tid bare rek-gebyret på 10
øre kortets avsender måtte forhåndsbetale, foruten porto. Det var en periode 1895-1916 da Post-
væsenet trakk oppkravsgebyr og anvisningsporto fra det innkrevde beløpet før det resterende ble
sendt oppdragsgiver. Dette ble naturligvis for plundrete, så den tidligere ordningen med forhånds-
betaling av oppkravsgebyr ble gjeninnført, samt at også anvisningporto nå skulle forhåndsbetales.